

**Voor Nederland nieuwe plantensoorten en nieuwe
vindplaatsen van zeldzame planten.**

II.

In het Nederlandsch Kruidkundig Archief 1913 (150—164) heb ik uit mijn herbarium in dat der Ned. Bot. Ver. overgegane planten, welke tot de *Cryptogamae vasculares* en de *Monocotyledones* behooren, besproken. Hier zullen volgen de *Dicotyledones* en wel die, welke behooren tot de familiën der *Ranunculaceae*, *Papaveraceae*, *Fumariaceae* en *Cruciferae*.

Vooraf zij opgemerkt:

1°. dat in den Prod. Flor. Bat. Ed. II verscheidene planten zijn opgegeven, als in mijn herbarium te berusten, die nu overgaan in het Vereenigingsherbarium.

2°. dat ik van verscheiden minder algemeen voorkomende soorten exemplaren van nieuwe vindplaatsen aan het Ver. Herb. heb toegevoegd, zonder dat het mij noodig schijnt, die alle hier te vermelden.

Enkele voor ons land nieuwe soorten en ook nieuwe vindplaatsen van zeldzame dienen echter nader te worden vermeld.

Het zijn de volgende soorten.

1. *Ranunculus Flammula* L. & *tenuifolia* Wallr. In den Prod. wordt het vinden dezer var. vermeld door P. J. Verhoeven te Halsteren, in 1897, langs een weiland. Het daarop betrekking hebbende exemplaar was in mijn bezit en is door mij met een ander door Mej.

S. van Cleef te Zwolle gevonden ex. afgestaan aan het Ver. Herb.

De var. onderscheidt zich van de soort door teere, kruipende stengels met bijna lijnvormige bladeren.

2. *Ranunculus nemorosus* D. C. Deze soort staat in den Prodr. alleen vermeld, als gevonden op den Watersleyberg bij Sittard (1861). Zij is echter door A. de Wever (zie zijne Lijst van wildgroeijende en eenige gekweekte planten in Zuid-Limburg in het Jaarboek 1914 van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg. In het vervolg zal deze lijst als Lijst de Wever aangeduid worden) ook te Gronsveld en te St. Geertruide gevonden en wordt door hem gehouden voor den vorm *R. Lecoqii* Bor. (= *R. nemorosus* α . *vulgaris* Gren.), terwijl ik haar meen te moeten houden voor den vorm *R. Amansii* Jord. (*R. nemorosus* Bor.). Diezelfde vorm is door H. P. M. van Altena in 1913 te Berg en Dal bij Nijmegen verzameld en daarvan zijn nu ex. aan het Ver. Herb. afgestaan. Hieruit blijkt, dat de noordgrens van het verspreidingsgebied dezer soort niet in Zuid-Limburg ligt, maar noordelijker.

3. *Ranunculus muricatus* L., die zich met *R. arvensis* van de andere *Ranunculus*-soorten onderscheidt door vlak samengedrukte, op de vlakten stekelige vruchten. Bij *R. arvensis* is ook de rand, die deze vlakten omgeeft, van stekels voorzien, terwijl die bij *R. muricatus* niet gedoornd is en verder is bij *R. arvensis* de vruchtsnavel stekelpuntig, recht of iets gekromd en bij *R. muricatus* zwaardvormig en aan den top gekromd. Eindelijk zijn de onderste bladeren bij *R. muricatus* rondachtig of niervoren meest 3-lobbig, terwijl zij bij *R. arvensis*, op de geheel onderste na, 3-deelig met lijn-lancetvormige slippen zijn.

Daar de soort thuis hoort in de geheele streek langs de Middellandsche Zee, moet zij bij ons wel alleen aangevoerd zijn. Volgens den Prodr. is zij te Apeldoorn en bij

Utrecht gevonden. Een wel herkenbaar ex., gevonden door M. Pinkhof aan de Ertskade te Amsterdam, heb ik aan het Ver. herb. afgestaan. Volgens schriftelijke mededeeling is zij ook door J. Th. Henrard aan den Rijnsoever te Arnhem gevonden.

4. *Nigella damascena* L. is van een paar plaatsen bij ons als verwilderd bekend (zie Prod.). Vrij zeker moet het ex., dat nu in het Ver. herb. overgaat en dat door A. C. Oudemans op ouden stortgrond, in 1911, te Arnhem werd gevonden, ook als verwilderd beschouwd worden.

5. *Delphinium Ajacis* L. Voor deze plant geldt hetzelfde als voor no. 4. Het ex. door J. Koornneef bij Hoek van Holland gevonden, gaat over in het Ver. herb. Volgens schriftelijke mededeeling is zij ook door P. Jansen en A. W. Kloos in 1913 te Wormerveer gevonden.

6. *Meconopsis cambrica* Vig. behoort tot de *Papaveraceae* met geel melksap. Zij heeft een omgekeerd eironde doosvrucht. De bloemen zijn zwavelgeel. De plant is mij eerst door den heer L. W. Goedheer en later door A. C. W. Roodenburg toegezonden en is beide malen afkomstig uit het Haagsche Bosch.

Hoewel de plant wild voorkomt in rotsachtige bosschen en op beschaduwde plaatsen in heuvelachtige streken van West-Europa van Spanje tot in Engeland, schijnt mij haar voorkomen in het Haagsche Bosch toch meer verklaarbaar als verwilderde sierplant.

7. *Papaver hybridum* L., die zich van *P. Argemone*, welke ook naar boven verbreedde helmdraden en een met borstels bezette doosvrucht heeft, onderscheidt door de afstaande gekromde borstels op de eironde vrucht, staat in den Prod. alleen genoemd als gevonden door H. J. Kok Ankersmit op het klaverland te Apeldoorn, dat bemest was met sumac, afkomstig van Palermo (1877). Zij behoort thuis in Midden en Zuid-Europa en de vindplaats van

M. Pinkhof te Amsterdam wijst er op, dat zij ook daar aangevoerd was. Volgens de Lijst de Wever is zij in 1912 te Maastricht en in 1913 te Sittard op aanvoerterreinen gevonden. Ook is zij in 1912 door J. Th. Henrard te Gorinchem gevonden.

8. *Glaucium corniculatum* Curt. β . *tricolor* Bernh., waarbij de zwarte vlek der kroonbladen door een gelen zoom is omgeven, staat in den Prodr. vermeld als gevonden op het Pothoofd te Deventer. J. Koornneef vond deze var. te Nijmegen aan den Weurtschen Dijk in 1908 (het ex. gaat over in het Ver. herb.). Ik heb ook een ex. gezien, in 1913 door J. Brummelkamp te Deventer gevonden.

9. *Glaucium corniculatum* Curt. γ *phoeniceum* Crantz. met vrij groote, roode, soms purpergevlekte bloemen was reeds bekend van braakland bij de Haarlemmertrekvaart (1900) als gevonden door F. J. Struykenkamp. Later is zij door M. Pinkhof te Amsterdam gevonden. Dit ex. gaat over in het Ver. herb.

10. *Corydalis glauca* Pursh. is afkomstig uit Canada, doch wordt bij ons wel als sierplant gekweekt. Bij ons wijst de vondst in den pastorietaan te Oldeboorn (zie Prodr.) op een verwilderde sierplant en ook te Roden, waar J. Feitsma haar in 1908 vond, zal dit wel het geval zijn. Dit ex. komt nu in het Ver. herb.

11. *Fumaria parviflora* Lmk. komt in bouwland in zoo goed als geheel Europa voor. Zij is door Mejn. N. J. Ram en L. Zernike te Apeldoorn gevonden in verscheiden ex. Eenige van deze gaan nu over in het Ver. herb. Zij komt door de knobbelig ruwe vrucht met *F. officinalis* overeen, doch de vrucht is van boven niet afgeknot of verdiept als bij *F. officinalis*, doch is spits. Ook zijn de kelkbladen zeer kort en smaller dan de bloemsteeltjes bij *F. parviflora*, terwijl zij bij *F. officinalis* breeder dan deze zijn. Eindelijk zijn de bladslipjes nog veel smaller dan bij

F. officinalis en de bloemen wit of bleekrood, bij *F. officinalis* purperrood.

12. *Nasturtium officinalis* R. Br. is in den vorm *longisiliqua* Irmisch, met lange hauwen in 1899 door M. Kramer te Uitgeest gevonden (het ex. komt in het Ver. herb.).

13. *Barbarea intermedia* Bor. Van deze soort staat in den Prodr. alleen als vindplaats vermeld het klaverland bij Apeldoorn (zie *Papaver hybridum*). Zij is sedert dien tijd op verschillende plaatsen aangevoerd en gevonden. Zoo zijn nu in het herbarium der Vereeniging overgegaan ex. van Rotterdam (tusschen gras in den Alexanderpolder), gevonden door A. Reclaire in 1898, van Amsterdam (uit den Amsterdamschen polder), gevonden door A. C. J. van Goor in 1901, (uit den Grooten IJpolder), gevonden door J. Koornneef in 1906 en verder nog door M. Pinkhof.

A. de Wever vermeldt haar in zijne Lijst als langs vele spoorwegen in Zuid-Limburg voorkomend en A. W. Kloos deelt mij mede, haar in 1913 bij Sliedrecht en Gorinchem gevonden te hebben.

Deze soort komt men *B. praecox* overeen door de dikke vruchtstelen en doordat de onderste bladeren geveerd, de hoogere veerdeelig zijn, doch zij onderscheidt zich gemakkelijk van deze, doordat de onderste bladeren niet 8—10-jukkig, doch slechts 3—5-jukkig zijn en doordat de hauwen niet 4—6 doch 2—3 cM. lang zijn. Ook is de smaak van *B. intermedia* bitter.

14. *Arabis arenosa* Scop. Deze soort, die zich o.a. van de andere inlandsche soorten onderscheidt door de kortgesteelde stengelbladeren en de meest lilakleurige bloemen, is volgens den Prodr. in ons land op verschillende plaatsen aangevoerd langs de rivieren. Dat zij ook op andere plaatsen is aangevoerd, blijkt uit het ex., dat nu in het Ver. herb. overgaat en dat door Th. J. Stomps

en A. J. L. Terwen in 1902 te Amsterdam aan de Petroleumhaven is gevonden.

15. *Hesperis matronalis* L. is volgens den Prodr. op eenige plaatsen verwilderd gevonden. Het zal ook wel een verwilderde sierplant zijn, die door G. Lijftocht te Apeldoorn is gevonden. Dit ex. komt nu in het Ver. herb. De soort is ook door W. Carrière in 1913 in de duinen van Vogelenzang aangetroffen.

16. *Malcolmia maritima* R. Br. is in den Prodr. alleen vermeld als gevonden in een haverland bij Koningslust bij Utrecht door A. J. de Bruijn en aan de Eem bij Amersfoort door A. J. M. Garjeanne. Het is een plant, die aan de kusten der Middellandsche Zee thuis hoort. Zij schijnt bij ons wel als sierplant gekweekt te worden, doch kan ook aangevoerd zijn. De bovengenoemde vindplaats in een haverveld wijst eerder op het laatste. Zij is ook door M. J. van Sambeek te Uden gevonden, dit ex. gaat nu over in het Ver. herb. Zij is onder n°. 1852 afgebeeld in de Flora Batava. Het daar afgebeelde ex. is door F. J. Struykenkamp in 1911 verzameld te Noordwijk aan Zee, terwijl ook in 1914 rood- en witbloeiende ex. te Noordwijk zijn gevonden door Mej. A. M. Wibaut.

17. *Sisymbrium Wolgense* Bieb. Deze in Z.-O. Europa thuis behorende plant is bij ons aangevoerd, volgens den Prodr. in verschillende jaren op het Pothoofd te Deventer. In mijn bezit waren ook ex. door A. C. J. van Goor in 1907 op een korenlaadplaats te Amsterdam en door J. Mesu en C. Brakman op het terrein der meelfabriek te Middelburg gevonden. Zij zijn nu in het Ver. herb. overgegaan. Ook is de plant in 1912 aan den Rijnoever te Arnhem en te Wormerveer gevonden door L. Posthumus en J. Th. Henrard en in 1913 te Rotterdam en te Knollendam door A. W. Kloos.

18. *Sisymbrium austriacum* subsp. *contortum* Cav. Deze

plant is in 1913 en 1914 door A. de Wever te Eijsden langs de Maas en in 1913 bij een graanmagazijn te Sittard gevonden.

Daar deze ondersoort alleen (Rouy et Foucaud, Flore de France II, 19) in Spanje is gevonden, moeten deze vindplaatsen betrekking hebben op aangevoerde planten, waarop trouwens de vindplaatsen zelf ook wel wijzen. *S. austriacum* Jacq., die in Midden en Zuid-Europa thuis behoort, heeft evenals *S. Irio* en *S. Loeselii* slanke, dunne bloemstelen, die dunner zijn dan de hauwen, doch terwijl bij *S. Irio* de jonge hauwen ver boven de bloeiwijze uitsteken, is dit niet het geval bij *S. Loeselii* en *S. austriacum*. Deze beide onderscheiden zich o.a. van elkaar, doordat bij *S. Loeselii* de vruchtstelen stijf afstaand zijn en de vruchten boogvormig opstijgen, terwijl bij *S. austriacum* de vruchtstelen schuin naar boven staan en de vruchten uitstaan, soms zelfs naar beneden gebogen zijn. De ondersoort *contortum* heeft vrij dikke, gewonden vruchtsteeltjes.

19. *Braya supina* Koch. Deze soort wordt opgegeven als weinig algemeen op zandige plaatsen, aan rivieroeveren en is voor Europa bekend van de Zweedsche eilanden in de Oostzee, Nederland, België, de Zwitsersche Jura, Noord- en West-Frankrijk en West-Rusland. Volgens die opgave is haar vindplaats aan de Maas in Zuid-Limburg (Sint-Pietersberg, Maastricht), waar zij volgehs opgave in den Prodr. is aangetroffen, een natuurlijke, doch dan zou zij ook evenzeer op een natuurlijke standplaats in 1900 zijn aangetroffen door B. J. van Wagenveld te Rijswijk (G.) aan den oever van de Lek. Ik zag haar in 1901 op die plek groeien. Een ex. daarvan is nu overgegaan in het Ver. herb.

20. *Erysimum crepidifolium* Rchb. Deze soort was reeds in den Prodr. opgegeven als in 1897 te Apeldoorn bij een graanpakhuis door H. J. Kok Ankersmit

gevonden. M. Pinkhof vond haar bij Amsterdam en dit ex. wordt toegevoegd aan het Ver. herb. Zij is ook in 1912 door A. W. Kloos bij Gorinchem gevonden. Zoowel de vindplaatsen als haar thuis behooren in Zuidoost-Europa, wijzen er op, dat zij bij ons aangevoerd is.

21. *Erysimum canescens* Rth. met zijne onvruchtbare takjes in de bladoksels, is in den Prodr. vermeld van Deventer (Pothoofd) en van Venlo. Ook deze soort is aangevoerd en werd door H. A. van Roessel te Stratum gevonden. Dit ex. gaat over in het Ver. herb. Zij is ook door A. W. Kloos in 1914 te Wormerveer en door H. N. Kooiman te Rotterdam gevonden.

22. *Erysimum austriacum* D. C. is nieuw voor ons land. Zij is verwant aan *E. orientale* door de diep hartvormig stengelomvattende bladeren, maar de hauwen zijn zeer lang, achtkantig met drienerfve kleppen en de bladeren zijn breed eirond. Daar zij alleen in Beneden Oostenrijk is gevonden, moet de plant, die M. Pinkhof te Amsterdam vond, een aangevoerde zijn. Zij gaat over in het Ver. herb.

23. *Brassica elongata* Ehrh. β . *armoracioides* Czern. Deze var. is bij ons op verschillende plaatsen bij ons met graan aangevoerd (zij behoort thuis in Zuid-Rusland). Zoo is zij volgens den Prodr. te Deventer en te Apeldoorn op Pothoofdterreinen gevonden. Ik voeg nu aan het Herb. der Vereeniging toe planten van Rotterdam (korenlaadplaats en aangevoerde zandgrond, in 1901, door W. H. Wachter en P. Jansen), Charlois (tusschen uien aan den Breeden weg, door J. Koornneef), Vlaardingen (stationsemplacement, in 1901, door W. H. Wachter en P. Jansen), Wormerveer (korenlaadplaats, in 1907, door A. C. J. van Goor), Amsterdam (Houthaven, door J. Koornneef). A. de Wever vermeldt haar in zijn Lijst als te Sittard gevonden.

24. *Brassica lanceolata* Lange is volgens den Prodr.

aangevoerd, op eenige plaatsen gevonden (Pothoofd te Deventer, Zaandam, Vogelenzang).

Een ex. gevonden door B. J. van Wagensveld in 1900 te Rijswijk (G.) is nu aan het Ver. herb. toegevoegd.

De plant is ook in 1914 te Dordrecht en te Wormerveer door J. Th. Henrard en A. W. Kloos gevonden.

25. *Sinapis Cheiranthus* Koch is ook weder een met graanzaden ingevoerde soort. Zij was volgens den Prodr. overal op de bouwlanden om den korenmolen bij Wijchen gevonden. Ik ontving ex. van deze plant van R. van de Tol, gevonden in 1898 te Winsum (reeds vermeld in den Prodr.), van A. C. J. van Goor, gevonden te Amsterdam (korenlaadplaats) in 1900 en van E. J. H. Scholten en H. W. Peteri, gevonden te Deventer (bij de meelfabriek), in 1899. Deze gaan over in het herbarium der Vereeniging.

26. *Diploaxis tenuifolia* D. C. β . *integrifolia* Koch. met langwerpige of lancetvormige, grof getande bladen was volgens den Prodr. al bekend van Nijmegen en van Amsterdam. Een in 1913 te Nijmegen door J. Koornneef op een stortplaats aan den Weurtschen dijk gevonden ex. werd door mij afgestaan aan het Ver. herb.

27. *Diploaxis viminea* D. C. Deze soort, die in Midden en Zuid-Europa thuis behoort, is bij ons aangevoerd. Waarschijnlijk ook wel door de rivieren, althans in den Prodr. worden als vindplaatsen opgegeven: Oude Haven te Nijmegen en zandplaat in de Waal bij Nijmegen, maar toch ook met graan, want A. C. J. van Goor vond haar in 1899 op een korenlaadplaats te Amsterdam (reeds vermeld in den Prodr.) en F. D. J. Risch in 1903 te Rotterdam. Beide ex. vinden nu hun plaats in het Ver. herb.

28. *Eruca sativa* Lmk. var. *glabrescens* Jord. is niet in den 2den druk van den Prodr. opgenomen, hoewel de bewerker daarvan een paar ex., van voor 1901 afkomstig, uit mijn herbarium heeft gezien. Welke reden hij daarvoor

gehad heeft, is mij onbekend, waarschijnlijk is het toevallig geschied. Zij is licht kenbaar aan de gesteelde, geelachtig witte, violet geaderde, groote bloemen en de liervormig veerdeelige bladeren. Bij de soort is de vruchtsnavel half zoo lang als de hauw, bij de var. *glabrescens* even lang als de kleppen, ook zijn de bladeren daar bijna of geheel onbehaard. De plant groeit in Midden en Zuid-Europa en is bij ons aangevoerd. Ex. van Amsterdam (A. C. J. van Goor), Amsterdam (Houthaven, J. Koornneef), Amsterdam (aan het IJ, L. Dorsman Czn.), Groote IJpolder bij Halfweg (Kruseman), Usselo (M. J. Blijdenstein), Vlaardingen (stationsemlacement, 1903, W. H. Wachter en P. Jansen), Rotterdam (ruigte aan de Schie, 1901, F. D. J. Risch), Middelburg (meelfabriek, J. Mesu en C. Brakman) gaan over in het herb. der Vereeniging. De plant is ook in 1912 door A. W. Kloos te Gorinchem en te Wormerveer en door B. Swart te Maastricht in 1913 gevonden.

Nadat ik dit heb geschreven, is door een onderzoek van Dr. Thellung gebleken, dat bijna alle hem uit ons land toegezonden ex. van *Eruca sativa* Lmk. *Eruca cappadocica* Reuter waren. De Heer J. Th. Henrard, die daarna bovengenoemde ex. voor mij onderzocht, meent dat zij alle *E. cappadocica* zijn, behalve het ex. van Usselo, dat hij voor *Raphanistrum Lampsana* houdt. Volgens hem is er tot dusverre slechts een vindplaats van *Eruca sativa glabrescens* bekend n.l. te Gorinchem.

29. *Alyssum maritimum* Lk. In Europa is deze plant bekend van Jersey en de kusten der Middellandsche Zee. Zij zal bij ons wel alleen aangevoerd zijn waargenomen. Behalve op enkele plaatsen in den Prodr. vermeld, is zij door W. H. Wachter en P. Jansen in 1903 aan een kolenaschweg aan den Bergweg te Rotterdam gevonden. Een ex. daarvan gaat over in het Ver. herb. J. Th. Henrard deelde mij mede haar in 1912 te Bentveld

en te Deventer te hebben gevonden en A. W. Kloos, ook in 1912 te Noordwijk bij het Huis ten Duin, terwijl M. Pinkhof haar ook te Amsterdam vond.

30. *Lunaria annua* L. Een paar verwilderde ex., het eene door J. W. Kennephaas in 1900 in een moestuin te Neerlangbroek en het andere door B. J. van Wagenveld te Rijswijk (G.) gevonden, gaan over in het Ver. herb.

31. *Thlaspi praecox* Wulf. Deze voor ons land nieuwe soort is door A. Bouvy in 1912 aan de Ringvaart van de Haarlemmermeer tusschen Sloten en Aalsmeer in vrij groot aantal gevonden en is onder n°. 1881 afgebeeld in de Flora Batava. Zij behoort tot de soorten, die bloemdragende en niet-bloemdragende takken hebben en heeft langwerpige-hartvormige bladeren, terwijl de stijl boven de lobben van het hawwtje uitsteekt. Zij bloeit in Maart en April.

32. *Lepidium apetalum* Willd. behoort in Europa thuis in Zuidoost-Rusland doch is elders aangevoerd. In den Prodr. staat zij vermeld van Arnhem en Moerdijk. Door J. Koornneef is zij ook gevonden aan den spoorweg van Amsterdam naar Zaandam en dit ex. is toegevoegd aan het Ver. herb. Ook is zij door J. Mesu en C. Brakman te Middelburg gevonden, verder in 1913 door A. W. Kloos te Gorinchem en te Wormerveer en ook in 1913 door A. de Wever te Wijre (zie zijne Lijst).

33. *Lepidium graminifolium* L. was alleen bekend van een zandplaat in de Waal. Een ex. van de plant, door W. H. Wachter en P. Jansen gevonden aan de omrastering van het pantserfort bij Hoek van Holland in 1905, is aan het Herbarium der Vereeniging toegevoegd. De plant behoort thuis in Midden en Zuid-Europa en is dus zeker bij ons aangevoerd.

34. *Lepidium virginicum* L. behoort thuis in Noord-Amerika, doch is in Europa nog al verspreid door aanvoer. Bij ons was zij bij de uitgave van den 2den druk van

den Prodr. nog niet vaak gevonden. Later is zij meer aangetroffen, althans planten uit mijn herbarium van Amsterdam (S. Pinkhof) en Bodegraven (W. H. Wachter en P. Jansen in 1903) konden ingevoegd worden in dat der Vereeniging. Ook vond J. Brummelkamp haar in 1912 te Deventer op een terrein der meelfabriek en A. W. Kloos in 1913 te Dordrecht en te Wormerveer. A. de Wever vermeldt haar in zijne Lijst als op verschillende plaatsen in Zuid-Limburg te zijn gevonden.

De ex. uit mijn herbarium als *L. virginicum* in het Vereenigingsherbarium overgegaan en afkomstig van Rotterdam (F. D. J. Risch), Rotterdam op spoorwegterrein langs de Maas bij de Oude Plantage (P. Jansen en W. H. Wachter in 1901), Spijkenisse tusschen de trambaan (J. Koornneef) zijn volgens een onderzoek van den Heer J. Th. Henrard alle *Lepidium densiflorum* Schrad., terwijl ex. van Haarlem uit het Wilhelminapark en van Santpoort (C. A. Backer) *L. ruderales* bleken te zijn. Hoe het met de ex. van Deventer, Dordrecht, Wormerveer en uit Zuid-Limburg bovengenoemd, staat, is mij onbekend.

35. *Myagrum perfoliatum* L., is ook een aangevoerde soort, die in Midden en Zuid-Europa thuis hoort. In den Prodr. wordt zij alleen van Deventer vermeld, maar ex. van Amsterdam (door J. Pinkhof en aan de Houthaven in 1910 door J. Koornneef) en van Nijmegen (Weurtsche dijk aan de Waal in 1913 door J. Koornneef) bewijzen, dat zij ook wel op andere plaatsen is aangetroffen.

36. *Neslea paniculata* Desv. komt in bijna geheel Europa voor, behalve in het Hooge Noorden. Hare vindplaatsen bij ons wijzen echter meest wel op aanvoer met graan en andere zaden. Ik voegde uit mijn herbarium ex. van een ruig terrein aan de Schie bij Rotterdam, gevonden door F. D. J. Risch in 1901, van een ruig terrein aan de Maaslaan te Rotterdam, gevonden door W. H.

Wachter en P. Jansen in 1901 en 1904 en van Rijswijk (G.), gevonden door B. J. van Wagensveld toe aan het Ver. herb.

37. *Soria syriaca* Desv. thuis behoorend in Hongarije en Moravië, is hier ook nu en dan aangevoerd. In den Prodr. vindt men vermeld ex. van Apeldoorn, Deventer en Leiden. Ik voeg daarbij ex. van het stationsemlacement te Vlaardingen in 1901 gevonden door W. H. Wachter en P. Jansen en van Rijswijk (G.), gevonden door B. J. van Wagensveld. Ook is zij door J. Mesu en C. Brakman aan de meelfabriek te Middelburg, in 1901 door F. D. J. Risch op een ruigte aan de Schie bij Rotterdam, in 1905 door J. Koornneef te Amsterdam, in 1912 door J. Th. Henrard aan den Rijnsoever te Arnhem en in 1913 door denzelfden en A. W. Kloos te Gorinchem gevonden.

38. *Bunias orientalis* L. komt in Midden en Zuid-Europa voor en is bij ons aangevoerd gevonden op verscheidene plaatsen, genoemd in den Prodr. Het ex., daar ook genoemd, dat gevonden is in 1899 door H. A. van Roessel op den Molenberg te Asten is met ex. van Amsterdam, gevonden door J. Koornneef, van een heideveld aan den straatweg van Enschede naar Haaksbergen, gevonden door M. J. Blijdenstein en van Rotterdam in 1900, gevonden door W. H. Wachter en P. Jansen, toegevoegd aan het Ver. herb.

39. *Chorispora tenella* Pall. is uit Zuid-Rusland en den Levant aangevoerd. In den Prodr. zijn als vindplaatsen vermeld Middenduin bij Haarlem, Houthaven bij Amsterdam en Boxmeer. Ex. van een ruigte aan de Schie bij Rotterdam in 1900 gevonden door F. D. J. Risch, van een puinhoop bij Arnhem, gevonden door A. C. Oudemans en van de Ertskade bij Amsterdam, gevonden door M. Pinkhof zijn door mij aan het Ver. herb. toegevoegd. Ook werd deze plant door A. Timens te

Deventer gevonden, verder in 1912 aan de Waal te Nijmegen door J. Th. Henrard, in 1913 te Gorinchem door J. Th. Henrard en A. W. Kloos en in 1914 door A. W. Kloos te Wormerveer.

40. *Rapistrum perenne* All. Deze soort behoort thuis op akkers en aan wegen in Midden-Europa tot in Thüringen, vooral op kalkgrond. Bij ons is zij alleen aangevoerd op verschillende plaatsen, zooals blijkt uit de opgaven van den Prodr. Ex. van een kolenaschweg op de voormalige buitenplaats Rosenberg te Rotterdam in 1901 gevonden door W. H. Wachter en P. Jansen en van de Houthaven te Amsterdam, gevonden door J. Koornneef, zijn aan het herb. der Ver. door mij toegevoegd. Ook werd zij door P. W. de Lange te Egmond aan Zee gevonden en heeft A. de Wever haar volgens zijne Lijst te Sittard gevonden.

41. *Rapistrum rugosum* Berger is een plant, die thuis hoort in Midden en Zuid-Europa en is bij ons alleen aangevoerd in den vorm *scabrum* Host., die ruw behaard is. In den Prodr. staat zij alleen vermeld van vlasakkers bij Rijnsburg, maar dat zij ook op andere plaatsen is gevonden, blijkt uit ex., die ik aan het Ver. herb. kan toevoegen, n.l. van Rotterdam van den kolenaschweg van de buitenplaats Rosenberg in 1901 door W. H. Wachter en P. Jansen, van Duin- en Kruidberg bij Sandpoort in 1904 door P. N. van Kampen en van over het IJ bij Amsterdam in 1906 door J. Koornneef gevonden. A. W. Kloos vond haar in 1912 te Gorinchem en in 1913 te Wormerveer, terwijl A. de Wever haar volgens zijn Lijst in 1913 te Epen heeft gevonden.

H. HEUKELS.